Тернопільська обласна бібліотека для дітей

Інформаційно- бібліографічний відділ

Безпека дитини в Інтернеті

Пам'ятка для учнів-користувачів 5 – 11 класів

Тернопіль, 2016

Дитина потребує вашої любові найбільше саме тоді, коли вона менше всього її заслуговує. (Ерма Бомбек).

З кожним роком все більше українських дітей користується Інтернетом у повсякденному житті. Можливість підключитися до мережі не тільки через ПК, але й за допомогою мобільних телефонів сприяє цій тенденції. Інтернет надає дітям та молоді неймовірні можливості для здійснення відкриттів, спілкування й творчості.

Потреби в Інтернеті дітей різних вікових груп:

Дитині до 7 років цікаво й необхідно грати, особливо – у розвиваючі та сюжетно-рольові ігри. Яким би іграм не надавала перевагу дитина – віртуальним, чи іграм з батьками та іншими дітьми, – все буде корисно для її розвитку, зрозуміло, якщо дотримувати часових обмежень. Інакше віртуальні ігри можуть швидко стати для дитини сенсом життя, а реального спілкування вона буде уникати. Відводьте на віртуальні ігри півгодини в день, а на ігри з однолітками – 3–4 години.

З 7 до 11 років, діти як і раніше люблять грати та прагнуть використовувати Інтернет саме як майданчик для ігор. Але в цьому віці в дітей прокидається так зване соціальне «Я». Дітям важливо зайняти значуще місце в житті свого маленького світу : класу, школи, дружити з однолітками. Тут їй буде потрібна реальна допомога та просто увага батьків. Перші невдалі спроби дружби в початковій школі можуть травмувати дитину. В цьому випадку батьки зможуть дати їй практичні поради щодо встановлення контакту з однолітками, разом беручи участь у віртуальному спілкуванні в мережі. Зрозуміло, у всьому необхідно дотримуватись міри, і тоді Інтернет стане дитині помічником у подоланні бар'єрів спілкування, партнером у розвиваючих іграх, учителем у вивченні іноземних мов, джерелом необхідної інформації для уроків і просто – музики, картинок та фотографій, мультфільмів і позитивних емоцій.

Дитина в 11–14 років – це підліток. І найголовнішою, провідною його діяльністю є спілкування з однолітками. Тут Інтернет може стати просто незамінним помічником. Але, знов таки, все добре в міру! Інтерактивне спілкування потрібно обов'язково поєднувати з реальним. Після 11 років у підлітків починає активно пробуджуватись інтерес до питань дорослого життя, психології статей та всього, що з цим пов'язане. Важливо, щоб відповіді на свої питання підліток знаходив в першу чергу у батьків, а не на сумнівних сайтах. Крім того, у цьому віці в дітей з'являються кумири: співаки, спортсмени та артисти, про яких їм хочеться довідатися все. В цьому випадку Інтернет – кращий помічник та інформатор. Але батькам потрібно бути пильними, адже зірок часто супроводжує скандальна інформація.

Дитина після 14 років – уже досить доросла людина, яка вважає, що сама краще знає, як їй потрібно поводитися, яку музику слухати, що читати, з ким спілкуватися. Цікавтеся всім тим, чим цікавиться ваша дитина, намагайтеся розібратися в колі її інтересів. Починаючи з цього віку, з дитиною можна говорити і про вибір майбутньої професії. А в Інтернеті можна знайти безліч інформації, що допоможе дитині визначитися, знаходячи більш повну інформацію про переваги й про недоліки різних професій.

Проте, оскільки з самого початку Інтернет розвивався без будь-якого контролю, сьогодні він містить величезну кількість інформації, причому далеко не завжди безпечної. Проблема безпеки дітей в мережі Інтернет вже не здається Україні такою далекою. Ніхто не може заперечити, що на сьогоднішній день вона постала особливо гостро. Відомо, що підлітки у період заниженої самооцінки шукають підтримки серед своїх друзів, а не у родинному колі. В онлайні підлітки завантажують музику, використовують обмін миттєвими повідомленнями, електронну пошту та грають в онлайнові ігри. За допомогою пошукових серверів знаходять інформацію будь-якого змісту та якості в мережі Інтернет. Більшість підлітків реєструються у

приватних чатах та спілкуються на будь-які теми, видаючи себе за дорослих. Хлопці в цьому віці надають перевагу всьому, що виходить за межі дозволеного: брутальний гумор, насильство, азартні ігри, еротичні та порно сайти. Дівчатам, які мають занижену самооцінку, подобається розміщувати провокаційні фото, вони схильні на фривольні розмови, видаючи себе за дорослих жінок, в результаті чого стають жертвами сексуальних домагань.

Інтернет-ризики для дітей:

- «Дорослий» контент: еротика, азартні ігри, реклама тютюну та алкоголю.
- Незаконний контент: порнографія.
- Онлайн насильство: заклики до асоціальної поведінки, жорстокості, насильства, суїцидальної поведінки, сексуальної експлуатації тощо.
- Розголошення приватної інформації, яка може бути використана проти дітей та їхніх родин.
- Контент, що може завдати фінансових збитків – короткі номери й платні сервіси, що тарифікуються окремо, різного роду лотереї, тощо.
- Інтернет-залежність.

У зв’язку із цим виникає проблема забезпечення безпеки дітей. А хто їм може в цьому допомогти, якщо не батьки?

Як же забезпечити безпеку дітей в мережі Інтернет.

Пропонуємо декілька рекомендацій, які слід взяти до уваги:

- розміщуйте комп'ютери з Інтернет-з'єднанням поза межами кімнати вашої дитини;
- поговоріть зі своїми дітьми про друзів, з яким вони спілкуються в онлайні, довідайтесь як вони проводять дозвілля і чим захоплюються;
- цікавтесь, які вебсайти вони відвідують та з ким розмовляють;
- вивчіть програми, які фільтрують отримання інформації з мережі Інтернет, наприклад, Батьківський контроль в Windows;
- наполягайте на тому, щоб ваші діти ніколи не погоджувалися зустрічатися зі своїм онлайновим другом без вашого відома;
- навчіть своїх дітей ніколи не надавати особисту інформацію про себе та свою родину електронною поштою та в різних реєстраційних формах, які пропонуються власниками сайтів;
- контролюйте інформацію, яку завантажує дитина (фільми, музику, ігри, тощо);
- цікавтесь, чи відвідують діти сайти з агресивним змістом;
- навчіть своїх дітей відповідальному та етичному поводженню в онлайні. Вони не повинні використовувати Інтернет мережу для розповсюдження пліток, погроз іншим та хуліганських дій;
- переконайтеся, що діти консультуються з вами, щодо будь-яких фінансових операції, здійснюючи замовлення, купівлю або продаж через Інтернет мережу;
- інформуйте дітей стосовно потенційного ризику під час їх участі у будь-яких іграх та розвагах;

Використовуючи ці рекомендації, батьки зможуть максимально захистити свою дитину від негативного впливу всесвітньої мережі Інтернет. Але Інтернет це і найбагатша в світі бібліотека знань, розваг, спілкування та інших корисних речей. Завдання батьків навчити свою дитину правильно користуватися цим невичерпним джерелом інформації. Та найголовніше, дитина повинна розуміти, що дорослі не позбавляють її вільного доступу до комп'ютера, а, насамперед, оберігають. Створіть безпечну зону та контролюйте дотримання дитиною меж цієї зони. Постарайтеся разом з дитиною знайти корисні, цікаві й безпечні сайти, які вона переважно буде відвідувати надалі. Періодично відвідуйте їх разом.

Про прийоми маніпуляцій в мережі.

Щоб забезпечити безпеку своєї дитини, батькам необхідно знати, якими прийомами злочинці користуються в Інтернеті найчастіше:

- Намагаються викликати жалість.
- Привертають увагу за допомогою незвичайних, яскравих речей, які так подобаються дітям, а потім – пропонують купити/виграти/отримати в подарунок під час особистої зустрічі.
- Підвищують самооцінку дітей, розповідаючи про те, які вони чудові й унікальні, але ніхто, за винятком, зрозуміло, злочинця, їх не розуміє. Діти дуже люблять, коли їх хвалять і часто готові на все, щоб похвали не припинялись.
- Звертаються до дитини від імені знайомих, авторитетних людей. Наприклад, представляються друзями батьків або співробітниками правоохоронних органів та просять надіслати важливу конфіденційну інформацію про себе, родину, оселю.

Про інтернет-залежність.

Підтримання здорового балансу між засобами розваг та іншими видами діяльності в житті дітей було завжди проблемою для батьків. Інтернет зробив це завдання ще більш складним. Можливості, які надає Інтернет для спілкування та онлайнових ігор, означають, що багато дітей і підлітків втрачають відчуття часу, знаходячись в онлайні.

Ось кілька порад, як можна допомогти дітям встановити здоровий баланс між використанням Інтернет та іншими видами діяльності:

- У розмові з дитиною, в якої є ознаки інтернет-залежності важливо не протиставляти інтернету реальне життя, а показати, як вони можуть доповнювати одне одного! Ваша дитина безмірно захоплена іграми-стрілялками? Запропонуйте їй стати сильним героєм не тільки на екрані мобільного телефону або монітора, а насправді зайнятися спортом, навчитися прийомам самооборони тощо. Сходіть разом у спортзал, знайдіть підходящу спортивну секцію.
- Важливо правильно використати властиву кожній дитині рису – цікавість! Добре знаючи свою дитину, ви обов'язково знайдете в навколишньому світі речі, які її неодмінно зацікавлять.
- Розробіть правила користування Інтернетом. Постарайтеся встановити такі часові обмеження на роботу в Інтернеті, щоб у дитини залишався час для інших занять і, головне, для фізичної активності.
- Обов'язково проаналізуйте свою поведінку – чи не занадто багато часу ви проводите в Інтернеті? Адже діти прагнуть брати приклад зі своїх батьків.

Азартні ігри в Інтернеті.

Багато дітей люблять використовувати Web для пошуку розваг, таких, як онлайнові ігри. Інколи, коли вони шукають новий ігровий сайт, вони також можуть натрапити на сайт з азартними іграми. В той час, як більшість звичайних ігор є законними для використання дітьми, ігри на віртуальні гроші та азартні ігри на реальні гроші не є законним.

Як розрізнити різні типи сайтів:

- Ігрові сайти, зазвичай пропонують ігри в карти, дошки, слова, аркадні іграшки або головоломки з автоматичним відстеженням та підрахунком балів. Ніяких грошей — ані віртуальних, ані реальних.

- Сайти з іграми на віртуальні гроші можуть включати сценарії, де люди виграють або програють якісь несправжні гроші.

- Сайти з азартними іграми зазвичай передбачають виграванння або програвання справжніх грошей.

Батьки мають вирішити, які типи ігор або ігрових сайтів підходять для їхніх дітей. Проте вам слід пам'ятати, що азартні ігри досить часто можуть привести до важких наслідків. Ось деякі речі, які ви можете ***зробити:***

- Знати, які сайти відвідують діти й що вони роблять в онлайні.
- Нагадати дітям про те, що азартні ігри в Інтернеті — не є добре. (Законодавство багатьох країн навіть забороняє дітям грати в азартні ігри).

- Допоможіть вашим дітям зрозуміти, що являють собою азартні ігри. Оператори онлайнових ігор займаються цим бізнесом для отримання вигоди. І вони заробляють більше грошей, ніж виплачують.
- Прослідкуйте, щоб ваші діти завжди питали дозволу, перш ніж вони скористаються вашою кредитною карткою в онлайні. Азартні ігри в онлайні зазвичай потребують використання кредитної картки.
- Поясніть, що азартні ігри в онлайні викликають залежність. Люди можуть годинами гратися в такі ігри без відриву. Азартні ігри в ізольованому середовищі з використанням кредитної картки можуть призвести до ігрової залежності.

Правила безпеки в Інтернеті для дітей:

- Нікому без дозволу батьків не давайте особисту інформацію : домашню адресу, номер домашнього телефону, робочу адресу батьків, їхній номер телефону, назву й адресу школи.
- Якщо знайдете якусь інформацію, що турбує вас, негайно сповістіть про це батьків.
- Ніколи не погоджуйтесь на зустріч із людьми, з якими ви познайомились в Інтернеті. Якщо ж ви все ж хочете зустрітися з ними, повідомте про це батьків, і нехай вони підуть на першу зустріч разом з вами.
- Нікому не давайте свій пароль, за виключенням дорослих вашої родини.

- Завжди дотримуйтесь сімейних правил Інтернет-безпеки: вони розроблені для того, щоб ви почували себе комфортно і безпечно у мережі.
- Ніколи не робіть того, що може коштувати грошей вашій родині, окрім випадків, коли поруч з вами батьки.
- Завжди будьте ввічливими в електронному листуванні, і ваші кореспонденти будуть ввічливими з вами.
- Завжди поводьтеся у мережі так, як би ви хотіли, щоб поводилися з вами!

Література:

Богуславська, А. Що в інтернеті : чудовисько чи двері у світ інформації? : [злочинність в інтернеті] / А. Богуславська // Україна молода. – 2006.– 10 черв.– С . 7.

Веселі зимові канікули : [корисна інформація про безпечні інтернет–сайти для дітей] // Позаклас. час.– 2014.– № 12.–С. 39–48.

Давиденко, О. М. Нормативно-правові засади профілактики ігрової залежності / О. М. Давиденко // Шк. психологу. Усе для роботи.– 2015.– № 11.– С. 16–18.

Долгова, В. По той бік монітора : школярі гадають, що найбільша загроза інтернету–спам та віруси. Про реальні небезпеки з віртуального життя вони навіть не думають / В. Долгова // Україна молода.– 2010.– 30 берез.– С. 12.

Інтернет у вашому житті : [матеріали до бесід з учнями] // Позакл. час.– 2012.– № 21 /22.– С.115–126.

Комп’ютер для дітей : переваги та недоліки // Психолог.–2006.– № 46.– (Спецвипуск).

Корисні поради інтернет-мандрівникам : [пошукові системи, правила безпеки в інтернеті для дітей] // Позакл. час.– 2010.– № 5.– С. 155–159.

Кушнірук, А. Глобальна «павутина» : зло чи божественний дар? : майже 70% українських підлітків улюбленою розвагою вважають не спорт чи книжки, а – інтернет / А. Кушнірук // Свобода.– 2006.– 21 жовт.– С. 7.

Листопад, О. Кому загрожує інтернет : [стратегія боротьби за безпечний інтернет-простір] / О. Листопад // Урядовий кур’єр.– 2016.– 17 лют.– С. 5.

Лісовська, К. Стимулятор життя : дитина і комп’ютер / К. Лісовська // Українська культура.– 2013.– № 11.– С. 44–47.

Ліщинська, І. Соціальні мережі як засіб приниження та цькування : [кіберзнущання] / І. Ліщинська // Для мами і тата.– 2013.– № 11.– С. 3.– (Важлива інформація).

Марциняк-Дорош, О. У сітях комп’ютерної залежності / О. Марциняк-Дорош // Кана.– 2015.– № 9.– С. 30–31.– (Сім’я : виховання).

Прокопенко, О. Обережно…інтернет : [діти–павутина–небезпека] / О. Прокопенко // Урядовий кур’єр.– 2009.– 28 берез.– С. 8.

Розкладай. І. Як поводитися в мережі / І. Розкладай // Абетка права.– 2012.– № 3 /4.– С. 29–34.

Скубаковська, Н. І. Комп’ютерна залежність – виклик : заняття для учнів 10–11 класів / Н. І. Скубаковська, О. Т. Фялковська // Шк. Психологу. Усе для роботи.– 2015.– №3.– С 15–20.

Філіпова. Л. Морально-етичні заходи запобігання інформаційній небезпеці в інтернеті / Л. Філіпова // Вісник Книжк. палати.– 2013.– № 3.– С. 43–44.

Худобець, О. Інтернет і підліток – культура спілкування та залежність / О. Худобець // Історія України.– 2006.– № 19.– С. 14–16.

Щербань, Н. «Ти монстр, хочеш перетворити людей на котів! : заходи протидії небезпечним проявам в Інтернет-просторі – лише в проектах / Н. Щербань // Урядовий кур’єр.– 2013.– 12 берез.– С. 10.